

Principperne, og da Lovforslaget i øvrigt, hvad Brugen af Huse paa Landet angaar, synes mig antageligt, vil jeg og mit Parti medvirke til den hurtigst mulige Løsning af Sagen. Jeg kan altsaa med disse faa Bemærkninger tiltræde Lovforslaget i Hovedsagen og vil paa ny udtale min Tilfredshed med, at der ikke fra Venstres Side ønskes ny Udvalgsbehandling.

Hvad Fæsterne angaar, tror jeg, at man fra deres Side sætter overordentlig stor Pris paa nu at naa til en Løsning, og det ærede Medlem fra Sorø har Ret i, at denne Sag i alt for lang Tid har staaet paa Rigsdagens Dagsorden. Jeg vil slutte med at sige, at det er givet, at naar vi fra vor Side — og det er for Resten i god Samklang med hele vor Politik — ikke kan naa det, som vi principielt ønsker, vil vi her, saaledes som vi altid har gjort, hvor vi staar overfor Valget mellem at tage Parti for Fæsterne og Lejhusmændene eller for Herremændene, gaa i Brechen for de førstnævnte.

Dermed skal jeg paa min Gruppes Vegne anbefale Lovforslaget til hurtig Gennemførelse.

Moosgaard-Kjeldsen: I Betragtning af, at Selveje i Landbrugserhvervet indtil de senere Tider har været anset her i Danmark for at være den bedste Besiddelses- og Brugsform, finder jeg det naturligt, at man nu løser dette Spørgsmaal i Overensstemmelse med den fortidige Tankegang, da det kun er ganske faa Procent, ja vel nok Promille af Landets Jord og Jordbesiddere, som man vil afskære fra at komme ind under den gamle Fremgangsmaade, en Fremgangsmaade, der har været til absolut Fordel for de fleste af de nuværende Besiddere. I Betragtning heraf finder jeg det altsaa rimeligt, at man løser den sidste Fæstetvang i Overensstemmelse med det foreliggende Lovforslag. Naar vi er færdige med dette, hvad vi forhaabentlig er ret hurtigt, kan vi sige, at vi i den sidste halve Menneskealder har afløst de gamle Love, under hvilke dansk Jord har været dels baandlagt og dels drevet frit gennem flere Aarhundreder. Vi har afløst Tienden — de gamle Hartkornsskatter, forsaavidt de paa visse Steder virkede uheldigt, kan jeg godt tage med i samme Forbindelse. Vi har afløst Arvefæsteafgiften, og nu afløser vi den sidste Fæstetvang. Løsningen af de to sidste Spørgsmaal er ikke sket paa rationel Maade. Den er ikke sket i Overensstemmelse med den moderne Opfattelse

af Jordspørgsmaalet. Men ogsaa i Betragtning af, at uhyre mange lignende Opgaver var løste under den gamle Synsvinkel, har jeg givet min Tilslutning til, at ogsaa de sidste Rester paa disse Omraader bliver afløst efter den gamle Opfattelse, som jo godt kan udtrykkes ved: Fri Jord i fri Mands Eje.

Men hvis man nu i den høje Rigsdag maatte mene, at saa er vi færdige med at behandle Jordspørgsmaalet, nu har vi afskaffet Fortidens Uretfærdigheder, og det, vi nu har skabt, er absolut og blivende retfærdigt, maa jeg tage Afstand fra en saadan Betragtning. Jeg mener nemlig, at med den stærke Befolkningstilvækst, der er overalt i de europæiske Stater og ikke mindst i Danmark, vil det være ganske nødvendigt at skaffe saadanne Betingelser i Fremtiden, at Adgangen til Jorden, til dens Dykningsværdi, kan blive lettet. De Vilkaar, der behøves dertil, er der ikke saa absolut Enighed om som om de gamle, men vi staar jo ogsaa ved Begyndelsen af en ny Tid og maa derfor finde os i, at adskillige Brydninger vil opstaa i Befolkningen, før disse Spørgsmaal kan modnes til Gennemførelse. Men det glæder mig dog at kunne meddele, at i Landbokommissionen, hvor man i nogle Aar har beskæftiget sig med Spørgsmaalet, er Uenigheden ikke saa stor, som den paa Rigsdagen menes at være. Det er endog saaledes, at der er kommet ret enstemmige Forslag fra Landbokommissionen, i alt Fald Forslag, der anbefales af betydelige Flertal, om et saa vigtigt Spørgsmaal som Brug af Jord i offentligt Eje. Vi vil ligesaa vedtage Loven om Afhændelse af Præstegaardsjord og forhaabentlig Loven om Len og Stamhusers Overgang til frit Eje. Ogsaa disse Forslag er Led i de Bestræbelser, der i Øjeblikket er oppe for at skaffe lettere Adgang til Jord for Brugeren. Imidlertid er ikke disse Forslag betryggende. De er i og for sig gode, men de er af mindre Betydning. Det væsentligste af de Midler, der skal bringes i Anvendelse, er Paalæggelse af en Grundværdiskat. Men det er jo ikke alene paa Landet, den skal paalægges, som man er tilbøjelig til at give det Udseende af i Agitationen, tværtimod, den skal ogsaa paalægges i Byerne, og i Byerne bliver den i Sandhed af mere følelig og indbringende Art end ude paa Landet. Det er imidlertid ikke Tiden til at opholde sig ved disse Spørgsmaal. Jeg vil blot pege paa, at samtidig med, at vi afslutter Behandlingen af de gamle Spørgs-